

INFORME SOBRE L'EXPEDIENT
DE DECLARACIÓ DE BÉ CULTURAL D'INTERÈS NACIONAL,
EN LA CATEGORIA DE LLOC HISTÒRIC I DE ZONA ARQUEOLÒGICA,
DE LA COVA HOSPITAL DE SANTA LLÚCIA, A LA BISBAL DE MONTSANT (PRIORAT)

Sol·licitat per la cap del Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya l'informe preceptiu de l'Institut d'Estudis Catalans en l'expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de lloc històric i de zona arqueològica, de la **Cova Hospital de Santa Llúcia, a la Bisbal de Montsant** (Priorat), l'Institut encarregà a la Secció Històrico-Arqueològica d'emetre un informe sobre aquesta qüestió.

En la darrera sessió de la Secció Històrico-Arqueològica, la resposta a la consulta mencionada fou formulada de la manera següent:

La Cova Hospital de Santa Llúcia és situada a poca distància de la població de la Bisbal de Montsant (Priorat). Es tracta d'una balma molt ampla i no gaire profunda en la qual s'han trobat restes arqueològiques del Paleolític superior i que té també una forta tradició eremita i de devoció popular. Però la seva importància històrica cal centrar-la en el fet que fou un hospital de campanya republicà, organitzat per atendre els ferits de la batalla de l'Ebre, davant l'ofensiva que s'inicià el 25 de juliol de 1938.

Situada a prop del front, va poder acollir soldats republicans i molts brigadistes internacionals, així com presoners de guerra i civils víctimes dels bombardeigs a la rereguarda.

L'equip mèdic fou constituït gràcies al Comitè britànic d'Ajut Mèdic per a Espanya, i se'n coneix bé la composició gràcies a la descripció que en feu el Dr. Douglas Jolly, autor d'un llibre bàsic sobre cirurgia de guerra publicat el 1941. S'hi van poder instal·lar cent llits i tres sales d'operacions. Fou habilitat per a cirurgia i transfusions, i comptà amb un generador d'electricitat. L'equip mèdic era constituït per catorze persones (cirurgians, anestesistes, ajudants, infermeres...) amb transport propi (una ambulància i un camió). Era un lloc de nivell 1, que volia dir que era estable per a poder acollir ferits greus com a mínim per vuit dies.

Una antiga diputada laborista britànica, Leah Manning, que visità la cova el 1938, va afirmar que pensava que en tota la història de la guerra moderna no hi havia hagut un hospital així. Al marge de la veracitat de l'afirmació, la cova hospital constitueix un exemple emblemàtic de l'esforç i dels avenços fets per la medicina de guerra durant aquell conflicte, que van poder ser aprofitats després al llarg de la Segona Guerra Mundial.

A la postguerra i posteriorment, l'indret, abandonat, es cobrí de brossa i no fou fins al 1982 que es netejà a iniciativa de l'Ajuntament de la Bisbal de Montsant, el qual l'adquirí el 1991.

En la recuperació de la memòria d'aquell lloc tingué un paper molt important la historiadora Angela Jackson, resident al Priorat, que feu una recerca de voluntàries britàniques que hi treballaren per a recollir el seu testimoni.

I
E
C

La cova hospital, doncs, pel seu caràcter insòlit (però també representatiu), constitueix un exemple únic del desenvolupament que experimentà la medicina de guerra durant el conflicte. I al mateix temps, és també una mostra de la solidaritat internacional humanitària i bèl·lica que voluntaris d'arreu del món tingueren en el conflicte (en aquest cas, els britànics). Per això es considera que ha de ser favorable aquest informe sobre la declaració de bé cultural d'interès nacional (BCIN), en la categoria de lloc històric i de zona arqueològica, de la Cova Hospital de Santa Llúcia, de la Bisbal de Montsant.

Tenint en compte la mencionada resposta de la Secció Històrico-Arqueològica, l'Institut d'Estudis Catalans té l'honor d'emetre aquest informe favorable sobre l'expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de lloc històric i de zona arqueològica, de la **Cova Hospital de Santa Llúcia, a la Bisbal de Montsant** (Priorat), i de delimitació del seu entorn de protecció.

Teresa Cabré
Presidenta

Barcelona, a la data de la signatura electrònica

Doc. original signat per:
MARIA TERESA CABRE
CASTELLVI 01/10/2025

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al [web csv.gencat.cat](http://web.csv.gencat.cat) fins al 16/04/2029

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0KZSBVT6ZFI9VB871XPTE30XED1GOUSL

Data creació còpia:
16/04/2026 12:28:52

Pàgina 2 de 2